

Vi har haft en udvikling, hvor det er sådan, at der i Danmark er dannet nogle A-, B- og C-hold, som der også står i SF's dagsordensforslag. Vi har en stor arbejdsløshed, som vi har opbygget igennem 15-20 år med forskellige regeringer.

Hvis der skal gøres noget ved det, er man nødt til at erkende, at en egentlig sænkelse af arbejdsløsheden ikke kan ske ved at give det private erhvervsliv nogle ekstra gode muligheder for en masse ekstra tilskud, hvad enten det nu er som fradrag for deres forskningsomkostninger eller ved at pumpe nogle penge ud på anden måde. Man er nødt til at erkende, at en betragtelig sænkelse af arbejdsløsheden kun kan ske ved at lave en sænkelse af arbejdstiden, ved at give en mulighed for orlov, eventuelt en orlov, som også den radikale ordfører og SF var inde på, der er bygget op som en del af overenskomstsystemet, og en mulighed for at udnytte de dagpenge, der i dag bliver givet passivt, aktivt i kommunerne til nogle velfærdsydelse, f.eks. inden for ældreområdet og daginstitutionsoverområdet.

Vi mener, at der er nogle muligheder for at få flere i beskæftigelse og for faktisk at forbedre samfundet uden blot at give folk en eller anden forsørgelsesydelse og så holde sig udenfor. Men vi betragter mulighederne for orlov som en ny velfærdsydelse, der skal bygges ind i samfundet som en mulighed for alle igennem livet, sådan at det, at man kan være uden for arbejdsmarkedet i perioder, ikke kun er noget, som gælder for dem, der tilfældigvis bliver arbejdsløse, uheldigvis kommer til skade, eller som på grund af alder må træde ud af det, men at alle gives den mulighed, at de kan bruge deres liv på andet end lønarbejde. Man får også mulighed for at sige, at man vil bruge 1, 1½ eller 2 år af sit liv inden for de næste 5 eller 10 år på bare at bruge tiden, enten det nu er sammen med ens børn, eller det er for at rejse Jorden rundt.

Bistandssystemet har nogle tendenser til umyndiggørelse, klientgørelse, i sig. Det har vi fra Enhedslistens side noteret os og har også kritiseret offentligt. Vi mener, det er vigtigt, at bistandssystemet og bistandsloven bliver udviklet til en egentlig frihedslov, hvor det er sådan, at det, man koncentrerer sig om, er ydelser med henblik på at gøre folk selvberende og få dem videre, så de kan gøre noget for sig selv.

Den forsørgelsesdel, som ligger i den – den rent økonomiske side – mener vi skal samles i en ny lov om sociale grunddydelser, som jeg kan

forstå også Venstre har inde som en tanke, og jeg ved, at der også er andre partier, der har luftet det.

Vi har fra Enhedslistens side udviklet en plan om grunddydelser til alle dem, der ikke ved lønindkomst kan nå et bestemt niveau. Sådan en social grunddydelse skulle være en erstatning for alle de typer ydelser, der i dag findes, og vi vil godt i denne sammenhæng sige, at det gælder både studerende, pensionister og folk, der på forskellig måde er i bistandssystemet, at de får en mulighed for at være på en fælles social grunddydelse, og at den ikke er knyttet sammen med en eller anden bestemt bistandslov, men er en ydelse, som man har en samfundsmæssig ret til.

Der er mange områder, hvor det er sådan, at man kunne forbedre det nuværende velfærdssamfund. Det har flere af de tidligere ordførere også været inde på, og jeg vil blot nævne nogle af dem:

Ud over ældreområdet, som i flere sammenhænge har været kritiseret her i Tinget, er der daginstitutionsoverområdet, hvor det er rigtigt, som også regeringen og den socialdemokratiske ordfører har nævnt, at man vil gå efter inden udgangen af 1995 at få fjernet ventelisterne i daginstitutionerne. Men problemet er, at man for tiden ser, at kommunerne klarer det ved at lave nogle meget klare forringelser af daginstitutionstilbudene, ved, at de opfinder nye begreber og nye måder at komme uden om, at de ikke er i stand til eller villig til at sikre daginstitutionstilbud til alle, der har behov for det. Vi mener, at der er mange kritisable punkter dér, hvor velfærdsydelse bestemt ikke er acceptable.

Vi kunne også godt nævne nogle andre eksempler, f.eks. at man laver nogle muligheder for at få nedbragt ventelisterne for bestemte typer operationer, som man gjorde i forbindelse med finansloven, hvor Venstres fingeraftryk på finansloven bl.a. var, at man udvalgte bestemte typer operationer – diskusprolaps og knæledsoperationer – og sagde, at lige præcis for de typer operationer skulle pengene følge patienten, hvilket betyder, at man reelt laver længere ventelister for andre typer operationer, fordi man ikke samtidig er villig til at sikre det nødvendige økonomiske grundlag i amterne.

Der er mange områder, hvor velfærdssamfundet kunne trænge til en opstramning. Der er også nogle områder, hvor man kunne trænge til en nyskabelse og en nyvurdering af, hvordan